

Utrikesutskottet

Berättelse av Finlands delegation i organisationen för säkerhet och samarbete i Europa Verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2020

INLEDNING

Remiss

Berättelse av Finlands delegation i organisationen för säkerhet och samarbete i Europa Verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2020 (B 15/2021 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ordförande Vilhelm Junnila, Finlands delegation i OSSE:s parlamentariska församling
- råd för internationella ärenden, delegationssekreterare Gunilla Carlander.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är en regional säkerhetsorganisation med 57 deltagande stater. Organisationen har dessutom 11 partnerländer från Medelhavsområdet och Asien. Syftet med OSSE:s parlamentariska församling är att främja dialogen mellan parlamenten i OSSE:s medlemsstater. Den parlamentariska församlingen för debatt och tar ställning till regionala tvister inom OSSE och till frågor om hur medlemsskyldigheterna iakttas. Utrikesutskottet betonar OSSE:s styrka när det gäller att främja övergripande säkerhet. Förutom politisk och militär säkerhet betonar organisationen också att de mänskliga rättigheterna och demokratin samt de ekonomiska och miljömässiga frågorna spelar en avgörande roll för säkerheten.

Coronapandemin påverkade i betydande grad församlingens omvärldsvillkor under året. Vintersessionen i februari 2020 blev det enda av församlingens ordinarie möten 2020 som ordnades på normalt sätt. Alla andra sammanträden i församlingen från och med mars 2020 sköts upp, ställdes in eller ordnades på distans. Enligt en utredning till utrikesutskottet avslöjade pandemin också brister i församlingens stadgar, som förhindrade att församlingens personval förrättades på något annat sätt än vid fysiska möten. Utskottet ansåg dock att det var viktigt att veta att parlamentarikerna trots utmaningarna kunde sammanträda regelbundet i olika former under berättelseåret. Ständiga utskottet och presidiet sammanträdde flera gånger. Den parlamentariska församlingen diskuterade också de vid webbseminarier de utmaningar som den europeiska säkerheten och de regionala kriserna innebär.

Betänkande UtUB 5/2021 rd

Den viktigaste operativa uppgiften för OSSE:s parlamentariska församling är valobservation. Utskottet fick en utredning om svårigheter vid valobservationen under året på grund av coronapandemin. Flera länder ställde in eller flyttade sina val, och olika praxis i fråga om restriktioner omöjliggjorde valobservationen i många fall. Man lyckades dock sända mindre delegationer än vanligt för valobservatörsuppdrag till Azerbajdzjan, Montenegro, Georgien och Förenta staterna. Utskottet ansåg det vara viktigt att medlemmarna i Finlands delegation i församlingen deltog i valobservationsuppdrag också under berättelseåret, trots utmaningarna. Utskottet konstaterar att det för att trygga de demokratiska processerna i OSSE:s område och möjliggöra ett fullständigt genomförande av den parlamentariska församlingens operativa uppgifter är viktigt att gå vidare med avvecklingen av begränsningarna så snart det är möjligt med tanke på hanteringen av pandemin.

Av verksamhetsberättelsen framgår det att Finlands delegation har anförtrots ett flertal förtroendeuppdrag. Utrikesutskottet anser att detta är utomordentligt positivt. Den finländska delegationens uppdrag är ett relevant sätt att påverka församlingens arbete och ett viktigt tecken på Finlands internationella politiska aktivitet också genom riksdagsledamöternas arbete. Ett nytt exempel på detta är valet av ledamot Kauma till vice ordförande för OSSE:s parlamentariska församling i juli 2021.

Enligt en utredning till utrikesutskottet har församlingen under årtionden skapat en fungerande dialog med OSSE:s mellanstatliga sektor. Utskottet anser att detta samband är angeläget såväl på organisationsnivå som på nationell nivå. Vidare anser utskottet att den finländska delegationen i den parlamentariska församlingen skulle kunna utveckla sina kontakter med det civila samhället. Betydelsen av det framhävs i en situation där OSSE:s arbete med den mänskliga dimensionen har kommit att ifrågasättas allt mer. Utskottet konstaterar i detta sammanhang att Finland är en av de största frivilliga finansiärerna för OSSE:s mest betydelsefulla verktyg för mänskliga rättigheter, kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR).

Utrikesutskottet konstaterar slutligen att OSSE:s 50-årsdag år 2025 närmar sig. Av den anledningen har diskussioner inletts om OSSE:s framtid och om utveckling av Helsingforsprinciperna och en samarbetsbaserad säkerhet. Utskottet ser det som angeläget att Finland förhåller sig aktivt och tar initiativ i dessa diskussioner. Detta kan till exempel innebära att Finland erbjuder sig att vara ordförande för OSSE 2025. Senast var Finland ordförande för organisationen 2008.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 15/2021 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Betänkande UtUB 5/2021 rd

Helsingfors 7.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Ville Tavio saf
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Ilkka Kanerva saml
ersättare Jouni Ovaska cent (delvis)
ersättare Sakari Puisto saf.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.